

Czy możliwe jest zachowanie ciągłości funkcjonowania przedsiębiorstwa prowadzonego w formie jednoosobowej oraz w formie spółki cywilnej po śmierci przedsiębiorcy?

Uprawnienie i obowiązki zarządcy sukcesyjnego.

Jednoosobowa działalność gospodarcza stanowi najpopularniejszą formę prowadzenia firmy w Polsce, dotyczy, bagatela, 2 milionów podmiotów. Dotychczas śmierć przedsiębiorcy oznaczała koniec firmy rozumianej jako dobro prawne, mające nie tylko wartość majątkową i gospodarczą, ale także społeczną. Przerwanie ciągłości działania przedsiębiorstwa stanowiło duży problem nie tylko dla spadkobierców, ale także dla osób trzecich, związanych z przedsiębiorstwem, w tym w szczególności pracowników, kontrahentów, konsumentów.

Wraz z **ustawą z dnia 5 lipca 2018 r. o zarządzie sukcesyjnym przedsiębiorstwem osoby fizycznej** pojawiło się całkowicie nowe rozwiązanie powyższych problemów. Niniejszy akt stworzył ramy prawne dla zachowania ciągłości prowadzenia działalności gospodarczej w formie „**przedsiębiorstwa w spadku**”. Od dnia 25 listopada 2018 r., a zatem od dnia wejścia w życie tejże ustawy, przedsiębiorca wpisany do CEIDG może powierzyć zarządzanie przedsiębiorstwem wybranej osobie, tzw. **zarządcy sukcesyjnemu**, aż do zakończenia spraw spadkowych (jednak nie dłużej niż 2 lata).

Podstawowym obowiązkiem zarządcy sukcesyjnego jest **prowadzenie spraw przedsiębiorstwa oraz dokonywanie czynności sądowych i pozasądowych związanych z prowadzeniem przedsiębiorstwa**. Prowadzenie spraw przedsiębiorstwa ograniczone jest jednak do **czynności zwykłego zarządu**, a na czynności przekraczające zwykły zarząd zgodę wyrazić muszą właściciele – jednak gdy jej nie wyrażą, zarządca może zwrócić się o wydanie takiej zgody do sądu.

Mimo ograniczenia prowadzenia przedsiębiorstwa do czynności zwykłego zarządu, zarządca działa **we własnym imieniu** oraz **jedynie na rachunek właścicieli**, może pozywać i być pozywany w sporach wynikających z działalności przedsiębiorstwa przed ustanowieniem zarządu, jak i z działalności po ustanowieniu zarządu. Są skuteczne wobec niego oświadczenia oraz doręczenia związane z działalnością przedsiębiorstwa. Posługuje się dotychczasową firmą przedsiębiorstwa z dopiskiem „w spadku”. W ciągu 3 miesięcy od

ustanowienia zarządu sukcesyjnego ma prawo złożenia wniosku o potwierdzenie wykonywania decyzji będących koncesjami, zezwoleniami i licencjami, które uzyskał zmarły przedsiębiorca, w stosunku do niego (a gdy taka decyzja zależy od warunków osobistych, potwierdzenie jej obowiązywania zależy od warunków osobistych zarządcy sukcesyjnego).

Z drugiej strony nie partycypuje w zysku prowadzonego przedsiębiorstwa, przysługuje mu natomiast **wynagrodzenie** na podstawie przepisów o umowie zlecenia, a zysk przedsiębiorstwa oraz zaliczki na przewidywany zysk ma wypłacać właścicielom przedsiębiorstwa na ich wniosek. Nie ponosi odpowiedzialności za zobowiązania zaciągnięte na rachunek właścicieli, a jedynie za szkodę wyrządzoną na skutek nienależytego wykonywania zarządu. Po wygaśnięciu zarządu ma obowiązek przekazania przedsiębiorstwa właścicielom przedsiębiorstwa oraz na ewentualne żądanie przedłożyć im sprawozdanie z zarządu sukcesyjnego.

Podkreślić należy, iż w sytuacji gdy przedsiębiorstwo jest przedmiotem wspólnego prawa, ustawa o zarządzie sukcesyjnym nie ogranicza możliwości korzystania z tego prawa przez pozostałych współuprawnionych, którzy mogą dysponować swoimi prawami na zasadach ogólnych. Zarządca sukcesyjny dysponuje jedynie **mieniem zmarłego przedsiębiorcy**.

Do przedsiębiorstwa w spadku będą zaliczane **składniki niematerialne i materialne**, przeznaczone do wykonywania działalności gospodarczej, które następnie wejdą do **wyodrębnionej masy majątkowej**, nie zaś w częściach do majątku każdego z następców prawnych przedsiębiorcy czy małżonka przedsiębiorcy. Dzięki temu w okresie zarządu sukcesyjnego zachowana zostanie **integralność przedsiębiorstwa**.

Na zakończenie warto podsumować, iż dzięki regulacjom przyjętym w niniejszej ustawie, zarządca sukcesyjny kontynuuje funkcjonowanie firmy, budowanej niekiedy osobistymi staraniami przedsiębiorcy przez wiele lat. Przedsiębiorstwo nieprzerwanie może generować zyski, zatrudniać pracowników, a konsumenci mogą korzystać ze swoich uprawnień. Ponadto wszelkie zobowiązania wobec kontrahentów oraz zobowiązania publiczne są regulowane, umożliwiając w dalszym ciągu rozwój przedsiębiorstwa.

Maria Adamczewska